

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ภิกษุผู้มีศรัทธาอันแน่วแน่มั่นคง

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี หรือ พระราชนิโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาวิศิษฐ์ พระภิกษุฝ่ายวิปัสสนาธุระ สายหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ผู้สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตรอันงดงามยิ่ง เป็นผู้นำศรัทธาในการอบรมสั่งสอนธรรมและนำสร้างศาสนสถานเพื่อการจรรโลงพระบวรพุทธศาสนาหลายแห่งในถิ่นแถบอีสาน เป็นปูชนียาจารย์ของชนทุกระดับชั้น

ท่านเป็นหนึ่งในศิษย์เอกของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ผู้มีความมุ่งมั่น และศรัทธาอย่างแรงกล้าในการศึกษาธรรมะให้ลึกซึ้ง โดยไม่เกรงกลัวต่อความยากลำบาก

ปฐมวัย บรรพชาและอุปสมบท

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี มีนามเดิมว่า เทสก์ เรี่ยวแรง เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2445 ในครอบครัวชาวนา ที่บ้านสีดา ต.กลางใหญ่ จ.อุดรธานี แต่ครอบครัวต้องหนีความทุกข์ยากมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านนาจัว อ.บ้านผือ จ. อุดรธานี

เมื่ออายุ 16 ปี เจ้าคุณพระญาณวิศิษฐ์ สมณธีรจารย์ (พระอาจารย์สิงห์ ขนดะยากโม) ได้เดินรุกขมูล มาถึงวัดบ้านนาสีดา ซึ่งเป็นวัดที่นายเทสก์อุปฐากอยู่ จึงได้มีโอกาสนับถือพระอาจารย์สิงห์ ขนดะยากโม แต่เนื่องด้วยวัดเป็นป่าทึบไผ่ มาลาเรียชุกชุม พระอาจารย์สิงห์เป็นไข้อยู่ไม่ได้จึงได้ออกไปจำพรรษาที่อื่น และได้ชักชวนนายเทสก์ไปจำพรรษากับท่าน

เมื่อออกพรรษาแล้ว พระอาจารย์สิงห์ได้กลับเมืองอุบลฯ ซึ่งเป็นถิ่นเดิมของท่าน หลวงปู่ก็ได้ติดตามไปด้วย โดยก่อนนายเทสก์ได้เอาดอกไม้ธูปเทียนใส่ขันแล้วไปของมาโทษผู้เฒ่าผู้แก่ที่คุ้นเคย ซึ่งท่านเหล่านั้นก็ให้ศีลให้พรให้สำเร็จตามความปรารถนาทุกประการ

หลวงปู่เทสก์ได้ติดตามพระอาจารย์สิงห์ รอนแรมไปในป่า บางครั้งต้องเผชิญกับไข้ป่า ต้องพักนอนตามร่มไม้จนไข้ซาแล้วจึงเดินต่อ พร้อมกระทำความเพียรภาวนาไปในตัว เป็นเวลาเดือนกว่าจึงถึงเมืองอุบลราชธานี จากนั้นได้บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดบ้านเคิ่งใหญ่ ได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมจนสอบนักธรรมชั้นตรีได้ในปีที่มีอายุครบ 20 และวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2466 จึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดสุทัศนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และจำพรรษาอยู่ที่นั่น

ชีวิตสมณะ การแสวงหาธรรม และปฏิบัติ

ในปีนั้นเอง พระอาจารย์สิงห์ฯ ได้กลับมาจำพรรษาที่เมืองอุบลฯ พร้อมด้วยพระอีกหลายรูปด้วยกัน จึงได้มีโอกาสตามรุดงค์ไปกับพระอาจารย์สิงห์ อีกครั้ง เป็นการเดินไปในที่ต่างๆ ตัดลัดป่าดงมูล และดงลิงซึ่งเลื่องลือในสมัยนั้นว่าเป็นป่าช้า ดงเสือ ได้พจญอันตรายและความยากลำบากต่างๆ จนกระทั่งเดินทางถึงบ้านค้อ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี และได้พบกับท่านอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล และท่านอาจารย์มั่น ภูริกตฺโต และได้ออกรุดงค์ เดินทางเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วประเทศไทยด้วยตัวของท่านเอง

เมื่ออุปสมบทแล้ว หลวงปู่ก็ได้จำพรรษาอยู่ที่วัดสุทัศน์นั้นเอง ในปีนั้น พระอาจารย์สิงห์ฯ ได้กลับมาจำพรรษาที่เมืองอุบลฯอีก ออกพรรษาแล้วจึงได้ออกเดินรุดงค์ไปในที่ต่างๆ พร้อมกับพระอีกหลายรูป ภิกษุเทศาได้อออกรุดงค์ตามไปด้วย เดินตัดลัดป่าดงมูลและดงลิงซึ่งเลื่องลือในสมัยนั้นว่าเป็นป่าช้า ดงเสือ ต้องพจญภัยอันตรายและความยากลำบากต่างๆ แต่ก็ได้รับรสชาตของการออกเที่ยวรุดงค์อย่างแท้จริง

จนกระทั่ง เดินทางถึงบ้านค้อ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ได้มีโอกาสพบท่านอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล และท่านอาจารย์มั่น ภูริกตฺโต ได้เข้าฟังธรรมเทศนา เรียนรู้วิถีปฏิบัติของพระป่า และศึกษาธรรมะจากพระอาจารย์ทั้งสอง และได้พักอยู่กับท่าน 2-3 คืน จนรู้สึกใจสงบสบาย มีกำลังจิตกำลังใจในการปฏิบัติธรรมบำเพ็ญความเพียรอย่างยิ่ง

ในปีนั้นหลวงปู่เทศาได้ทำความเพียรอย่างกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ภาวนาตลอดวันคำคัมภีร์ พร้อมทั้งการผ่อนการฉันอาหารให้น้อยที่สุดคือ คำข้าวเหนียวเป็นคำๆ จาก 60 คำ ลดลงมาโดยลำดับจนถึง 3 คำ ฉันอยู่ 3 วัน แล้วก็เพิ่มขึ้นโดยลำดับถึง 5 คำ 5 วัน 10 คำ 10 วัน และฉันวันละ 15 คำ อยู่ 3 เดือน กับข้าวก็มีแต่พริกกับเกลือเท่านั้น แต่ก็ปฏิบัติกิจบิณฑบาต ปัดกวาดลานวัด และหาบน้ำ ตลอดถึงอาจารย์วัตรไม่ขาดสักวัน จนกระทั่ง เมื่อออกพรรษาแล้ว หลวงปู่ได้เรียกตัวให้ไปพบเพื่อกิจของสงฆ์บางอย่าง หลังจากนั้นหลวงปู่ก็ไม่ได้กลับไปจำพรรษาที่เมืองอุบลฯอีก

หลวงปู่ได้อออกรุดงค์ เผยแผ่ศาสนา ช่วยเหลือชาวบ้านเรื่อยมา หากมีโอกาสก็จะเข้าไปสักการะบูชา และฟังเทศน์จากพระอาจารย์มั่นเสมอ

ในปี พ.ศ. 2476 ซึ่งเป็นพรรษาที่ 11 หลวงปู่ได้อยู่จำพรรษาที่วัดอรัญญวาสี ตำบลบ่อ เมื่อออกพรรษาแล้วหลวงปู่ได้ปรารภกับพระครูสีลจันทรสังวร (อ่อนสี) และชักชวนกันไปตามหาท่านอาจารย์มั่น ซึ่งขณะนั้นปลีกหมู่หนีความวุ่นวาย ไปอยู่จำพรรษาที่เชียงใหม่ เนื่องจากพระอาจารย์มั่นรุดงค์และอยู่ไม่เป็นที่ ทั้งสองได้เดินเข้าไปถึงพม่า ด้วยเส้นทางที่ยากลำบาก บ้างต้องเดินไปตามห้วยและหน้าผาชันมากจนได้เกิดอุบัติเหตุเดินพลาดก้อนหินล้มลง หินบาดฝ่าเท้าเป็นแผลหวอะหวะ หลวงปู่ได้เอาผ้าอังสะพันแล้วเดินทางต่อไป โดยเข้าใจว่าท่านอาจารย์มั่น คงจะไปทางนั้น แต่ก็ไม่กฎวิ้วของท่าน จนได้มาเจอกับชาวบ้านบอกว่า มีตุ๊เจ้าองค์หนึ่ง อยู่ที่ป่าเมี่ยง ดอยแม่บึง เชียงใหม่ ชื่อตุ๊เจ้ามั่น หลวงปู่ได้ถามลักษณะท่าที และการปฏิบัติที่แน่ชัดว่าเป็นท่านอาจารย์มั่นแน่แล้ว จึงได้ออกเดินทางต่อไปจนเจอ

หลวงปู่และพระครูสีลขันธสังวรได้เข้าไปกราบนมัสการพระอาจารย์ และกราบเรียนถามอุบายธรรม ซึ่งท่านอาจารย์นั้นก็ได้เมตตาเทศนาให้หลวงปู่ฟังเป็นใจความว่า

“ถ้าองค์ไหนดำเนินตามรอยของ ผมจนชำนาญมั่นคง องค์นั้นย่อมเจริญก้าวหน้าอย่างน้อยก็ คงตัวอยู่ได้ตลอดรอดฝั่ง ถ้าองค์ไหนไม่ดำเนินตามรอยของผม องค์นั้นย่อมอยู่ไม่ถาวร ต้องเสื่อมหรือสึก ไป ผมเองหากมีการะบวมยุ่งกับหมู่คณะการประกอบความเพียรไม่สม่ำเสมอ เพ่งพิจารณา ในกายคตาสติไม่ ละเอียดยึดจิตใจไม่ค่อยจะปลอดโปร่งการพิจารณาอย่าให้จิตหนีออกนอกกาย อันนี้จะชัดเจนแจ่มแจ้งหรือไม่ ก็อย่าได้ก่อถ้อยเพ่งพิจารณาอยู่ ณ ที่นี้จะพิจารณาให้เป็นอุสสุภหรือให้เห็นเป็นธาตุก็ได้ หรือจะพิจารณา ให้เห็นเป็นขันธหรือให้ เห็นเป็นไตรลักษณ์ได้ทั้งนั้น แต่ให้พิจารณาเพ่งลงเฉพาะเรื่องนั้นจริงๆ ตลอดอริยาบท ทั้งสี่แล้วก็ไม่ใช่ว่าเห็นแล้วก็จะหยุดเสียเมื่อไร จะเห็นชัดหรือไม่ชัดก็พิจารณาอยู่อย่างนั้นแหละ เมื่อพิจารณา อันใดชัดเจนแจ่มแจ้งด้วยใจตนเองแล้ว สิ่งอื่นนอกนี้จะมา ปรากฏชัดในทีเดียวกับดอก”

หลวงปู่ได้นำเอาธรรมะนั้นมาปฏิบัติตาม ใช้เวลาปรารภความเพียรอยู่ด้วยไม่ประมาณสิ้นเวลา 6 เดือน โดยไม่มีความเบื่อหน่ายใจได้รับความสงบและเกิดอุบายเฉพาะตนขึ้นมาว่า

“ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลกนี้เป็นเพียงสักแต่ว่าเป็นธาตุสี่เท่านั้น แต่คนเราไปสมมติแล้วหลงสมมติ ตนเองต่างหาก มันจึงต้องยุ่งและเดือดร้อนด้วยประการทั้งปวง”

การได้อุบายครั้งนี้ทำให้หลวงปู่มีจิตหนักแน่นมั่นคงผดปฏิกัตวาเมื่อก่อนมาก แล้วก็เชื่อมั่นในตัวเอง ว่าเดินถูกทางแล้ว และได้ปฏิบัติธรรมในภาคเหนือ แถบถิ่นดอยมูเซอร์ และมาโปรดสาธุชนบริเวณ จังหวัด ลำพูน จนกลับมาภาคอีสาน พำนักที่วัดอริยญวาสี ตำบล จันทนาคาย

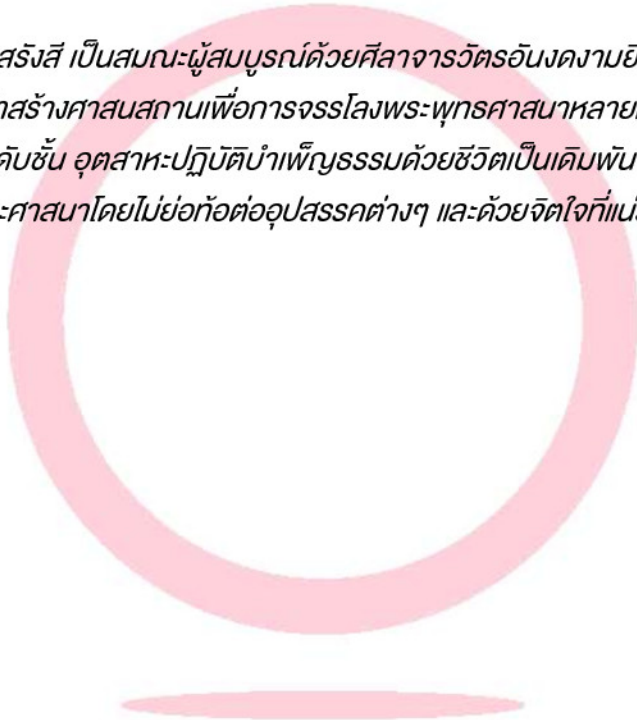
ปี พ.ศ. 2492 ไปเดินทางไปเยี่ยมหลวงปู่มั่นซึ่งอาพาธ จำพรรษาอยู่ที่วัดบ้านหนองผือ นาใน อำเภอ พรรณานิคม จังหวัดสกลนคร และอยู่ปฏิบัติดูแลจนกระทั่งท่านพระอาจารย์ใหญ่ละสังขาร

ต่อมาปี พ.ศ. 2493 ท่านไปจำพรรษาที่จังหวัดภูเก็ต และเผยแผ่ศาสนาธรรมในภาคใต้ร่วมกับหมู่คณะ โดย พำนักที่ภูเก็ต ฟังงา และกระบี่ นานถึง 15 ปี ก่อนกลับมาพักจำพรรษาที่ถ้ำงาม จังหวัดสกลนคร

ในช่วงบั้นปลายของชีวิต ท่านได้เลือกวัดหินหมากเป้ง ที่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ซึ่ง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงเป็นที่พำนัก เนื่องจากบรรยากาศดีเหมาะแก่การเจริญธรรมสมาธิปฏิบัติ ท่านได้พัฒนา วัดให้เจริญ จนสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ทรงยกย่องให้เป็น “วัดพัฒนาตัวอย่าง” และจำ พรรษาที่นั่นเรื่อยมาจนละสังขารด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ปี พ.ศ 2537 สิริรวม อายุได้ 93 ปี 71 พรรษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานน้ำหลวงสงกรานต์และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานหีบทองคำ และทรงรับงานบำเพ็ญกุศลอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ พิธีพระราชทานเพลิงศพ และในปัจจุบันวันที่ 17 ธันวาคม ของทุกปี สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะให้ผู้แทนพระองค์นำแจกันดอกไม้วางหน้าพระอัฐิหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ณ วัดหินหมากเป้ง เป็นประจำทุกปี

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี เป็นสมณผู้สมบูรณ์ด้วยศีลาจารวัตรอันงดงามยิ่ง เป็นผู้นำศรัทธาในการอบรมสั่งสอนธรรมและนำสร้างศาสนสถานเพื่อการจรรโลงพระพุทธศาสนาหลายแห่งในถิ่นแถบอีสาน เป็นปูชนียาจารย์ของชนทุกระดับชั้น อุตสาหะปฏิบัติบำเพ็ญธรรมด้วยชีวิตเป็นเดิมพัน ได้บำเพ็ญกรณียกิจเพื่อความเจริญมั่นคงแห่งพระศาสนาโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ และด้วยจิตใจที่แน่วแน่มั่นคง

ณ สักรา
อุทยานไทย